

Traditionella bostadshus

Tillsammans med svenska NGO:n Cross Roads inledde KuG under sommaren 2002 ett återflyttnings- och restaureringsprogram som omfattar tre traditionella bostadshus i Jajce gamla stad. Som vanligt har vi samarbetat med arkitekterna vid Bosnien-Hercegovinas kulturarvsinstitut i Sarajevo.

Cross Roads

Cross Roads har sedan krigsslutet arbetat med uppförande av bostäder för återflyttning av flyktingfamiljer i hela Bosnien-Hercegovina. Fram t.o.m. årsskiftet 2002-03 har de hjälpt till att återuppföra 12 000 bostäder och de har bassumman 7 200 euro att använda för varje hus. I detta projekt har Cross Roads gått in med baskostnaderna enligt tidigare modell och KuG (genom Sida och privat donation) har stått för överkostnaderna att återuppföra husen i ursprunglig byggteknik.

Kombinerat återflyttnings- och restaureringsprojekt

KuG:s projektmål visade sig vara förenliga med Cross Roads syften nämligen att stödja flyktingar i deras strävan att erhålla en bostad. Våra förenade ansträngningar, tillsammans med kommunen, Bosnien-Hercegovinas kulturarvsinstitut i Sarajevo och husägarna har resulterat i rekonstruktionen av tre hus med högt kulturhistoriskt värde. KuG:s samarbete med kulturarvsinstitutet är ett led i en utbildningsstrategi som syftar till att stärka institutets kompetens i själva projekterings- och byggprocessen men också ett sätt att demonstrera potentialen i traditionella byggmaterial och äldre hantverksmetoder.

Traditionellt bostadshus, Dizdareva Kuca

Det traditionella bostadshuset Dizdareva Kuca sprängdes under kriget 1992-95.
Foto Tina Wik, juli 2002

Detta traditionella bostadshus sprängdes under kriget 1992-95 och totalförstördes ovanför grunden. Det ägs av familjen Dizdar. Byggnaden utgör ett av de många traditionella bostadshus som finns kringstridda i slutningen i Jajce gamla stad. Med sina karakteristiskt höga valmade tak bildar de tillsammans den silhuett som är så speciell för staden.

Restaureringsarbetet

Kulturarvsinstitutet i Sarajevo och KuG har tillsammans ansvarat för de exteriöra arbetena omfattandes uppbyggnad av stomme, putsning av ytterfasader, uppförande av det traditionella höga valmade taket samt nya dörrar och fönster. De interiöra arbetena med putsning av väggar, läggning av innertak- och golv samt el- och sanitetsinstallationer har Cross Roads ansvarat för.

Byggnadstyp Traditionellt bostadshus

Byggnadsår 16-1800-tal

Geografisk lokalisering Jajce, Federationen, Bosnien och Hercegovina

Samarbetspartners Kommunen i Jajce, Bosnien och Hercegovinas kulturarvsinstitut i Sarajevo, Cross Roads, entreprenörsfirman Marušić från Jajce

Ansvarig lokal arkitekt Robert Stergar, Bosnien-Hercegovinas

kulturarvsinstitut, Sarajevo

Projektledare Tina Wik, KuG

Finansiärer Sida och Mrs Amanda Sebestyen

Traditionellt bostadshus, nr 3

Fru Nano på trappan till sitt sönderbombade hus.
Foto Tina Wik, juli 2002.

oputsad byggnad i håltegel och cementbalkar (se bild till höger) som efter kriget syns överallt i Bosnien-Hercegovina, i städer och på landsbygden.

Faderns takutformning viktig

På 1940-talet hade fru Nano's far lagt om taket på huset och då givit det en ny utformning än det traditionella höga taket. Den nya utformningen var populär på 40-talet och var mycket lägre och inte alls lika spetsig. Det nya lägre 40-talstaket var väldigt viktigt och känsloladdat för fru Nano så därför bestämdes att huset skulle återuppföras och få den takutformning huset haft sedan 40-talet.

Restaureringsarbeten

Kulturarvsinstitutet i Sarajevo har tillsammans med KuG ansvarat för de exteriöra arbetena. Dessa omfattar uppbyggnad av stomme, putsning av ytterfasader, uppförande av det traditionella höga valmade taket samt nya dörrar och fönster. De interiöra arbetena med putsning av väggar, läggning av innertak- och golv samt el- och sanitetsinstallationer har Cross Roads ansvarat för.

Byggnadstyp Traditionellt bostadshus

Byggnadsår 16-1800-tal

Geografisk lokalisering Jajce, Federationen, Bosnien och Hercegovina

Samarbetspartners Kommunen i Jajce, Bosnien och Hercegovinas kulturarvsinstitut i Sarajevo, Cross Roads, entreprenörsfirman Marušić från Jajce

Ansvarig lokal arkitekt Azra Hadžić, Bosnien-Hercegovinas kulturvårdsinstitut, Sarajevo

Projektledare Tina Wik, KuG

Finansiärer Sida och Mrs Amanda Sebestyen

Takläggningsarbete. Foto Robert Stergar, oktober 2002.

Fru Nano's hus sprängdes under kriget 1992-95 och lämnade endast grundmurarna kvar att betrakta. Efter att huset förstördes lät hennes syster uppföra en liten

Nanos hus i januari 2003 under restaurering. Foto Susanne Wik.

Traditionellt bostadshus, nr 17

Hus nr 17 i ruiner före restaurering. Foto Tina Wik, juli 2002.

Detta traditionella bostadshus som sprängdes och sedan brändes under kriget 1992-95 ligger intill porttornet Sahat Kula och mitt emot Dizdarevahuaset som båda ingått i vårt restaureringsprogram för 2002-03.

Restaureringsarbeten

Kulturarvsinstitutet i Sarajevo har tillsammans med KuG ansvarat för de exteriöra arbetena. Dessa omfattade uppbyggnad av stomme, putsning av ytterfasader, uppförande av det traditionella höga valmade taket samt nya dörrar och fönster. De interiöra arbetena med putsning av väggar, läggning av innertak- och golv samt el- och sanitetsinstallationer har Cross Roads ansvarat för.

Byggnadstyp Traditionellt bostadshus

Byggnadsår 16-1800-tal

Geografisk lokalisering Jajce, Federationen, Bosnien och Hercegovina

Samarbetspartners Kommunen i Jajce, Bosnien och Hercegovinas kulturarvsinstitut i Sarajevo, Cross Roads, entreprenörsfirman Marušić från Jajce

Ansvarig lokal arkitekt Azra Hadžić, Bosnien-Hercegovinas kulturarvsinstitut, Sarajevo

Projektledare Tina Wik, KuG

Finansiärer Sida och Mrs Amanda Sebestyen

Hus nr 17 under restaurering. Porttornet Sahat Kula i bakgrunden utgör ett annat av våra restaureringsobjekt. Foto Susanne Wik, januari 2003.